

Heemkundige Kring Dr. Croquet - Walem

MAGAZINE 71 - Zesameren

Driemaandelijke uitgave : oktober - november - december 2023

Colofon

Dit magazine is een uitgave van
vzw Heemkundige Kring
Dr. Croquet Walem

Maatschappelijke zetel:
Koning Albertstraat 9
B-2800 Walem

www.heemkundewalem.be
info@heemkundewalem.be

U kan lid worden door
overschrijving van
15 euro op rekening nr.:
BE23 7512 0773 0691
dan krijgt u de volgende nummers
van ons tijdschrift in uw bus.

**Redactie en medewerkers
van dit nummer:**

**Staf Daems
Richard Hofmans
Hugo Rom
Tom Van Buggenhout
Albert Verbiest**

**Foto voorpagina:
Kapel van Zesameren
Foto: Walter Marivoet**

Onze ereleden

B vB architecten BV	Morrens Paul
Balzarini J. - Delwiche J.	Nauwelaerts Eugene
Bellon Bert - Loïselle Martine	Nuyts Dirk
Belmans Wilfried	Peeters Henri
Bruynseels Marc	Poot Jaak
Caelen Karel - Lucas Van de Leur	Ressler Alex
Carpentier Christiane	Ressler Willy
Ceulemans Bouwewijn	Richard Hofmans
Coeckelbergh Willy	Rom Hugo
Daems Rik	Rymenams Frans
Daems Staf	Steensels D. - Van Malderen S.
De Coster J. - Guyot Lalignant A.	Uten Mikka
De Greve Frans	Vaes Karel
De Groef Gerard	Van Buggenhout Tom - Veys Ann
De Koninck Jan	Van den Heuvel Inge (Fotografie)
De Laet Pieter	Van Genechten Gaby
De Win - Van Reeth	Van Look Juliette
Dokter Liekens Jo	Van Malderen Stefaan
Dox - Vercammen	Vandamme Ricardo
Duquene S. - Van Buggenhout C.	Vander Kuylen Bart (Dierenarts)
Figeys Jos	Vansant Elza
Gebroeders Peeters BVBA (Schrijn- werkerij)	Verbeeck Ludo
Gijsemans Jan	Vercammen Fons (AXA Bank)
Gilon Els (Haarstudio Ellix)	Vergaelen Robert
Gilon-Tielemans	Voet Hans - Nuyts Magda
Hendrickx Willy	Wouters Gerald (Aannemer)
Honsia Clara	
Huysmans Florentina	
Janssens Pieter	
Laurent Olivier	
Marivoet Herman	
Marivoet Martin	
Marivoet Walter - van Berckelaer Liz	
Merckx Eddy - Tanghe Annabel	
Michiels Frank	
Michiels Victor	

*Blijf de
heemkundige kring
steunen!*

*Hernieuw uw
erelidmaatschap
voor 2024*

Stort €30 op

*BE23 7512 0773
0691*

Editoriaal

Een axioma luidt: de rechte lijn is de kortste afstand tussen twee punten. Iedereen die al eens met potlood en papier aan de slag is gegaan weet dat, geen enkele technische tekenaar gaat dit in twijfel trekken. Papier is vlak en kent weinig hindernissen. De realiteit van de geografie is anders: oude wegen lopen vaak niet van stad naar stad. Deze oude wegen slingeren van eeuwen her omheen obstakels of meanderen langs drassige gronden, ze kruisen rivieren op plaatsen waar deze doorwaadbaar zijn of minder diep. De weg van Walem naar Mechelen slingerde zo ook door het landschap (hij is nog duidelijk te herkennen op de Ferraris kaart), hoeken van negentig graden makend en bij ieder kruispunt soms richting kiezend die hem eerder verder van dan dichterbij zijn doel brachten. Gedurende eeuwen sletten dit soort wegen zich als karresporen in het landschap.

Gedurende de Oostenrijkse tijd kreeg de centrale overheid meer grip op de regionale en lokale wegenplannen, het idee was dat rechte wegen de economie ten goede kwamen. Vanaf dan voerde de Koning Albertstraat en de Antwerpse Steenweg de paarden, karren, diligences en postkoetsen in een meer rechte lijn van Antwerpen naar Mechelen. De slingerende oude baan nam vanaf dan ook die naam aan: "Oude Antwerpse baan".

Na de tweede wereldoorlog eiste de automobiel steeds meer zijn plaats op in het dagelijkse leven. Om verplaatsingen met de wagen vlotter te laten verlopen, werd het idee van de autostrades opgepikt, de autostrade ontstond eerder in de jaren dertig in Duitsland. In de jaren '60 kon de wegenbouw zich ineens bedienen van bulldozers, zware camions en kranen. Met de mogelijkheden op het terrein herontdekte de wegenbouwers van die tijd de rechte lijn als kortste weg tussen twee steden: autostrades kwamen overal aan de orde.

Een autostrade ging geen enkel obstakel uit de weg. De wegen die de autostrade kruisten moesten wijken en werden naar boven verdrongen, die wegen moesten zich van bruggen bedienen om hun verloop te garanderen. Bij hardnekkige obstakels zoals rivieren, barstte de autostrade uit in elegantie en kracht. Rivieren werden overspannen met bruggen waarvan de stijging en daling elegant werd genomen zonder impact op de snelheid van de zoemende wagens. Bij echt grote rivieren dook de autostrade de aarde in en boorde zich een weg naar de andere oever. Een autostrade hield zijn voeten liefst ook droog en doorheen drassig gebied liet hij zich glijden op een verhoogde aarden wal. Voor de E19 werd in Battenbroek zo'n aarden wal uitgerold, en het obstakel van de Nete werd moeiteloos genomen. Om de aarden wal te realiseren werden er twee grote zandwinningsputten gegraven in Battenbroek. Het uitrollen van de rode loper voor het wegverkeer, trof Battenbroek in zijn hart. Een deel van het gewonnen zand kon niet worden gebruikt en werd tussen het dorp en de eerste put achtergelaten. Het was een hoge uitgestrekte berg zand. Hij bleef er jaren liggen en struiken en planten heroverden de hellingen van de zandbergen. In m'n jonge jaren waren de begroeide zandbergen een speelterrein waar er enorm veel te ontdekken viel: kleine paadjes, putten, sluipwegen, konijnenholen ... Het was er heerlijk om de hellingen af te duikelen en te ravotten. In de jaren '80 hebben massaal veel camions de hele zandberg weggevoerd over de slingerende Oude Baan naar een plaats waar men opnieuw wegen aan het bouwen was. De zandbergen uit mijn jeugd zijn weg, de herinneringen gelukkig niet.

Een paar maanden geleden haalde Natuur en Bos een pak hoge bomen weg, net op de plaats waar de Oude Baan een scherpe bocht maakt. Wat later legden ze er een wandelpad in aan. Dit wandelpad voert naar de Korte Dijk en vanaf daar loop je ook effectief op een iets wat verhoogde dijk is, terwijl links een beekje stroomt en heel hoog riet zich een paar tientallen meters naar links uitstrekt. De beek en het riet zijn de plaatsen waar heel vroeger de Vrouwevliet stroomde van Bonheiden in de richting van de Molenkiel en de Nete. Deze waterweg was een handelsweg voor platte schepen. De wandeling duikt wat verder de oude bedding van de Vrouwevliet in om uit te komen op de dijk aan de andere oever: de Doorndijk. De omgeving waar vroeger de zandberg was is opnieuw begroeid met zelfs hoge bomen.

Het is zeer fijn dat met dit nieuwe wandelpad een stuk oude geografie terug voor de geest te halen is. Toch heel bijzonder dat op deze kleine plaats de mobiliteit van allerlei tijdperken samenkomt.

In het artikel van Albert Verbiest komt de oude loop van de Vrouwevliet eveneens aan bod. Verder bekijken we hoe in Walem een jarige kroonprins wordt gevierd, we bezoeken een telg uit een oud Walems geslacht en lezen uit de krant van 1953. Veel leesplezier !

1853 - Kroonprins Leopold

In 1853 werd de latere koning Leopold II 18 jaar oud. Een goeie reden om feest te vieren. Als het op feesten aankwam, deed Walem zeker mee. Naast feesten kropen ze ook in hun pen en ze bezorgden de hertog hun schriftelijke felicitaties. In hetzelfde jaar was er een twee reden om feest te vieren: de piepjonge hertog trad in het huwelijk met een Oostenrijkse prinses.

In de archieven van de gemeente Walem vonden we ook de affiches terug die beide festiviteiten aankondigden, als ook het (klad ?) van de felicitatiebrief van de gemeenteraad voor de 18de verjaardag.

De latere Leopold II op 18 jarige leeftijd.

Hertog van Brabant

De titel Hertog van Brabant werd binnen de Belgische dynastie voor het eerst verleend in 1840, aan Prins Leopold, de tweede (maar toen al oudst overlevende) zoon van koning Leopold I. Door het toekennen van deze titel beoogde men de prinsen van jongs af aan te betrekken bij het nationaal gevoel en de herinneringen van het vaderland.

Leopold werd op 9 april 1835 geboren in het Koninklijk Paleis van Brussel als tweede kind van de regerende Belgische koning Leopold I en diens tweede vrouw Louise, de dochter van de Franse koning Louis-Philippe. Een eerder geboren zoon was in 1834 tijdens zijn eerste levensjaar gestorven, zodat Leopold in de praktijk het oudste overlevende kind was. Toen hij twee jaar was kreeg Leopold een broer, Filips, en op zijn vijfde kwam er een zus bij, Charlotte.

Leopold II en Maria Hendrika van Oostenrijk als jong paar

Leopold werd uitgehuwelijkt op 18-jarige leeftijd. Op 22 augustus 1853 huwde hij in Brussel met aartshertogin Maria Hendrika van Oostenrijk. Zij was de kleindochter van keizer Leopold II en haar vader aartshertog Jozef van Oostenrijk was paltsgraaf van Hongarije. Keizer Frans Jozef verleende Leopold de orde van het Gulden Vlies als huwelijksgeschenk.

Leopold en Maria Hendrika van Oostenrijk hadden vier kinderen:

- Louise (1858-1924), trouwde met Filips van Saksen-Coburg;
- Leopold (1859-1869);
- Stefanie (1864-1945), trouwde met Rudolf van Oostenrijk;
- Clementine (1872-1952), trouwde met Napoleon Victor Bonaparte.

Na de dood van kroonprins Leopold verzuurde het huwelijk tussen Leopold en Maria Hendrika. Na de

wordt tweemaal gevierd.

Klassieke foto van Leopold II

geboorte van hun jongste dochter Clementine ontstond er een breuk tussen de twee echtgenoten. Omdat zijn enige zoon en troonopvolger Leopold op jonge leeftijd overleed, werd zijn broer, prins Filip, graaf van Vlaanderen, de wettige troonopvolger; maar daar deze nagenoeg doof was, achtte Leopold hem niet in staat de Belgische troon te bestijgen. Hij vestigde zijn hoop op diens zoon Boudewijn, die echter eveneens vroegtijdig stierf. Uiteindelijk stierf ook Filip nog vóór Leopold, en werd Leopold II rechtstreeks opgevolgd door Albert, Boudewijns jongere broer.

De Franse danseres prinses Cléo de Mérode (1875-1966) zou geruime tijd de maîtresse van Leopold zijn geweest, hoewel zij dat altijd heeft ontkend. De koning heeft een tijdlang de spotnaam Cléopold gekregen en er circuleerden spotprenten over deze vermeende affaire.

Nadat de koningin in 1902 overleden was, kreeg Leopolds minnares Blanche Delacroix, barones de Vaughan (1883-1948), een vaste residentie in Laken, in de Villa Vanderborght en ook een in Oostende.

Blanche Delacroix schonk de oude vorst twee buitenechtelijke zoons:

- Lucien Philippe Marie Antoine Durrieux (1906–1984);
- Philippe Henri Marie François Durrieux (1907–1914).

Toen Blanche zwanger was van haar tweede zoon, liepen er geruchten, dat niet Leopold, maar haar vroegere minnaar Durrieux - waarmee ze na de dood van Leopold huwde - de vader was. Durrieux dook in die tijd ook te pas en te onpas op in Brussel. Haar tweede zoon werd geboren met atrofie aan de linkerhand; juist die handicap was voor Leopold het bewijs dat hij de vader is. Vijanden van de koning spotten dat het jongetje "een stompje heeft zoals de negers bij wie Leopold een hand heeft laten afhakken".

De koning was dolgelukkig en bedroefd tegelijk; na drie dochters en een voortijdig gestorven zoon had hij ineens twee zonen, maar deze waren uitgesloten van de Belgische troon. De koning bedacht ze met titres de courtoisie (zonder decreet of erkenning) van hertog van Tervuren en graaf van Ravenstein. Ze kregen samen met hun moeder een groot deel van de erfenis, in tegenstelling tot zijn dochters. Leopold trouwde vijf dagen voor zijn dood met Blanche in een religieuze ceremonie, die geen enkele validiteit had onder de Belgische wet. Na haar tweede huwelijk kregen de jongens de naam Durrieux.

Leopold II en barones de Vaughan

April 1853 - Walem viert

GEMEENTE WAELEH.

18de VERJAERDAG

VAN ZYNE KONINKLYKE HOOGHEID

DEN HERTOOG VAN BRABAND.

**Het Kollegie van Burgemeester en Schepenen der
Gemeente Waelhem,**

Gezien het besluit door den Raed dezer gemeente in zitting van 2. Meert ll. genomen,

BESLUIT :

ART. 1. De achtiende verjaerdag van Zyne Koninklyke Hoogheid den Hertog van Brabant, zal binnen deze gemeente op den Zondag 10 en Maendag 11 dezer maend April gevierd worden.

ART. 2. Openbare verheugingen zullen op die dagen mogen plaats hebben. Het Genootschap der *Fanfares* zal op den Maendag des namiddags in haer lokaal van *Terpsicore* een Concert geven gevolgt van een Dansfeest. Den zelfden dag zullen de gemeente gebouwen des avonds verlicht worden. De inwoners worden aenbeht de voorgevels hunner wooningen als dan eens gelyks te verlichten. De uer van verlichting zal door het luiden der klok aengkondigd worden.

ART. 3. De bepalingen van het algemeen reglement van politie betrekkelyk de uer van sluiten der herbergen zullen op die dagen niet uitvoerlyk zyn.

Gedaen te Waelhem, in zitting van 1 April 1853.

*By Bevel,
De Secretaris,
CROQUET.*

**DE BURGEMEESTER,
P. STOBBAERTS.**

Drukkery van J. F. Olbrechts, te Mechelen.

18de verjaardag van hertog

Verslag van de feesten welk plaats hadden in Waelhem, arrondissement Mechelen, provincie Antwerpen ter gelegenheid van de 18e verjaardag van de geboorte van zijn Koninklijke Hoogheid mijnheer Hertog van Brabant

Tijdens zijn zitting van 25 maart 1853, het gemeentebestuur van Waelhem hebben beslist dat de Belgische troonopvolger gevierd zal worden in deze gemeente, het opstellen van dit feest programma en openbare sessie ter gelegenheid van deze heugelijke gebeurtenis volgende adres

Aan zijne Koninklijke Hoogheid den Hertog van Brabant, kroonprins van België.

Doorluchtige Prins!

Sedert het tijdstip der meerderjarigheid van den onsterfelijken karel V, hertog van Brabant en Graef van Vlaenderen, aan den welken onze gemeente de eerste oprichting van hare vermaerde brug is verschuldigd, hadden de land niet een enkelmael het gelijk dusdanige plegtigheid voor eenen Belgische vorst te vieren. Daer het ganssche land dit heugelijke tijdstip in des beminden Prinssenleven zijn vreugde zo luidruchtig uitdrukt dat er onze nakomelingen een schitterend bewijs verknochtheid aan het koninklijke huis van be... zullen. Dat het ons geoorloofd zij uwe Koninklijke Hoogheid bij deze blijde gelegenheid ook onze hulde op te dragen.

In U zien wij eenen jongen en hoogtigen steun onzer onafhankelijkheid en onze instellingen, eenen waerdigen erfgenaam des wijsheid eens doorluchtigen vader wiens verheven voorbeeld u nog lange jaren moge voorlichten.

Aanvaard doorluchtige Prins onze gelukwensching en de hulde onzes opregten eerbied.

Het college van burgemeesters en schepenen belast met de uitvoering van dit besluit van de gemeenteraad heeft op 1 april onderstaand bericht gepubliceerd en zowel in Waelhem, als in Mechelen en in de buurgemeenten laten ophangen.

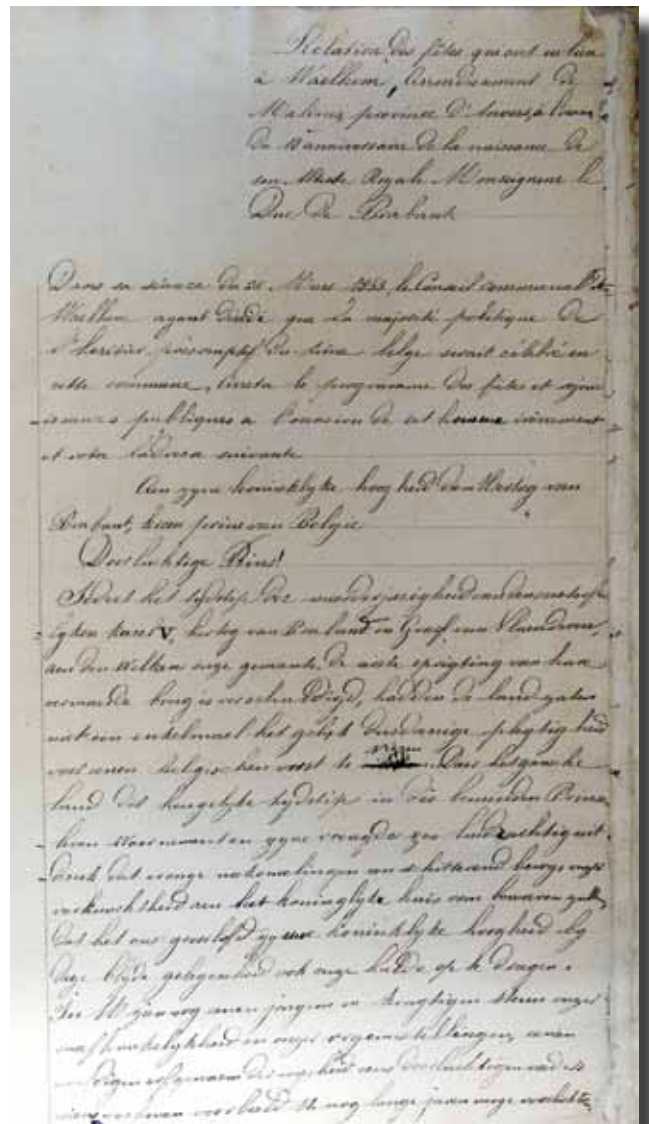
18e verjaardag van zijne koninklijke hoogheid den hertog van Brabant. Het college van Burgemeester en schepenen der gemeente Waelhem.

Het kollegie va Burgemeester en schepen der gemeente Waelhem.

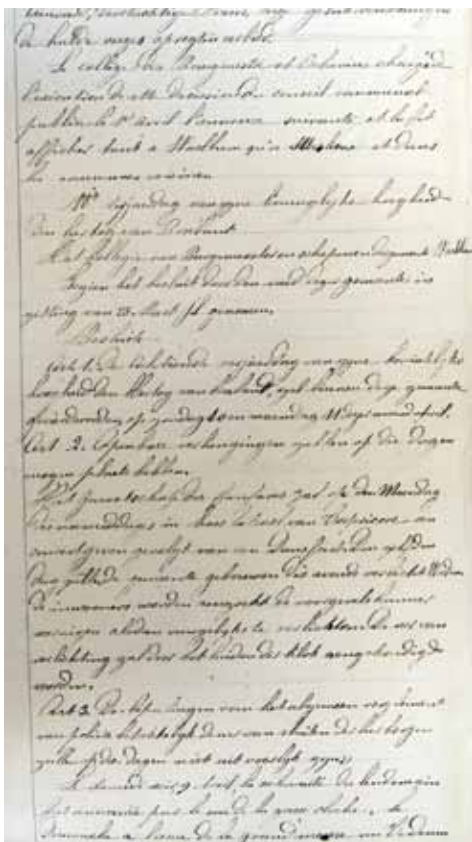
Gezien het besluit door den raad dezer gemeente in zitting van 25 Meert is genomen-

Besluit

Art 1. De achtiende verjaardag van zijne koninklijke hoogheid den Hertog van Brabant, zal binnen deze gemeente gevierd worden, op zondag 10 en maendag 11 dezer maand april

Felicitaties uit Walem

Art. 2 Openbare verheugingen zullen op die dagen mogen plaats hebben. Het genootschap der fanfares zal op maandag des namiddags in haer lokaal van Terpsicore een concert geven gevolgt van een Dansfeest. Den zelfden nog zullen de gemeente gebouwen des avonds verlicht worden.

De inwoners worden verzocht de voorgevels hunner woningen als dan eensgelijk te verlichten. De zet van verlichting zal door het luiden der klok aangekondigd worden.

Art 3. De bepalingen van het algemeen reglement van politie betrekkelijk de uren van sluiten des herbergen zullen op die dagen niet uitvoerlijk zijns.

De zaterdag avond, 9 april, , worde de plechtigheid van de volgende dag aangekondigd door het geluid van de grote klok.

Zondag wordt er op het eind van de hoogmis een Tedeum ter dankzegging gehouden waarin de lokale autoriteiten aanwezig zijn samen met alle inwoners van Waelhem en de naburige gemeenten, in gewone koorzang en het jasje van de dag gewijd aan de vreugde die duurt tot diep in de nacht.

Maandag, om 2 uur in de namiddag, ontmoeten de vereniging van fanfares van deze gemeente de muziekmaatschappijen van Mechelen, die rond dezelfde tijd uit de stad komen begeleid door een menigte mensen op een kwart van de afstand op de Antwerpse steenweg en keren samen terug om voor het hoofdkwartier van de societé een dubbelspel uit te voeren; Daar vindt een charmant concert plaats van de fanfare die opgericht is in 1850, dank zij onze gemeentesecretaris de plaats inneemt van de beste gezelschappen. De zaal wordt gevuld met twee genootschappen en spelen afwisselend liederen. De harmonie en de fanfares eindigen dit mooie muzikale feest om acht uur 's avonds gevolgt door een bal in alle openbare gebouwen waarbij alle huizen zullen verlicht zijn.....vooral van Mijnheer burgemeester Thibaut. Dus de voorste facade zal volledig verlicht zijn door gekleurd glas.

De inwoners van Waelhem zullen zich aansluiten bij een grote menigte uit Mechelen en de buur gemeenten.....

Publieke order mag op geen moment verstoord worden

Gedaan in Waelhem de 15 april 1853

De Burgemeester - P. STOBBAERTS

Bronnen: Archief van Mechelen: stukken betreffende de viering van feestdagen en de organisatie van feestelijkheden met onder meer

inkomende briefwisseling, grafredes 1819-1853. Gemeente Walem (moderne periode)

Augustus 1853 - Huwelijk

ZONDAG 28 AUGUSTUS. FESTIVAL,

Waeraen zullen deel nemen de volgende Toonkundige
GENOOTSCHAPPEN :

*Gretry (Harmonie) van Brussel.
Melodie (Harmonie) van Mechelen.
Ste. Cecile (Fanfares) van Mechelen.
Union Fraternelle (Fanfares) van Mechelen.
Fanfares van Loven.
Ste. Cecile (Harmonie) van Contich.*

*Harmonie van Boom.
Fanfares van Boom-Nouveau.
Fanfares van Niel.
Fanfares van Willebroeck.
Euterpe (Harmonie) van Mortsel.
Harmonie van Elewyl.*

De Genootschappen zullen zich vereenigen omtrent het Gemeente-Huis ter plaats genaemd *het Zand*, ten tien uren 'smorgens.
Den **FESTIVAL** zal geopend en gesloten worden door het Toonkundige Genootschap **FANFARES** dezer Gemeente.

TWEEDEN DAG.

MAENDAG 29 AUGUSTUS.

Om elf uren voor middag, ter handstelling der **ZILVEREN GEDENKPENNINGEN** aan de Genootschappen deel genomen zijnde aan den Festival.

Na middag om dry uren Mastklommen, Loop in de Zakken en het den Kruiwagen op de Merkt.

'Savonds zullen de gemeente gebouwen verlicht worden.

De inwooners worden aenzocht de voorgevels hunner woningen alslan eensgelyks te verlichten. De uer van verlichting zal door het luiden der klok aengekandigd worden.

Gedaen te Waelhem, in zitting den 19 Augustus 1853.

BY BEVEL,
**DE SECRETARIS,
CROQUET.**

DE BURGEMEESTER,
P. STOBBAERTS.

Kookboek

In de droeve omstandigheden waarin ons land zich bevindt, is het vraagstuk der voeding wel een der belangrijkste welke een te overwegen en te bespreken valt, want nu is het voor iedere mensch hoofdzaak zich zoo verstandig en profijtig mogelijk te voeden. Het zal eenieder aangenaam en tezelfdetijd zeer nuttig zijn, eenige praktische, eenvoudige recepten te vernemen, over het bereiden van soepen, groenten, opleggen van groenten en fruit, het benuttigen van Amerikaanse produkten, enz. Nochtans we hopen allen, dat ons betere tijden te wachten staan, ik zal dus alleenlijk spreken over recepten toepasselijk in de huidige omstandigheden, maar ook over de spaarzame keuken in het algemeen.

OORLOGSWAFELS OP BASIS VAN AARDAPPELEN

Een zwaare troost in donkere dagen.

Laat 1 kg. Aardappelen malsch koken op gewone manier. Giet ze af en steek ze door een fijne teems.

Voeg hierbij: 150 gr. Suiker en 1 pakje vanielsuiker.

2 lepels fijn olie of gesmolten vet en 1 ei.

Roer alles ondereen. Voegt er dan 4 tot 5 soeplepels bloem, meel pof maisbloem bij.

Maak er langwerpige bollen van, wentelt ze lichtjes in de bloem en bakt in 't wafelijzer.

OORLOGSBOTER

Op ½ kilo boter neemt men ½ l. melk. Doet de boter in eene kom. Kookt de melk, laat ze afkoelen tot ze nog warm genoeg weze om de boter te doen smelten.

Giet ze dan over de boter, roert goed ondereen met een eierklopper of eenvoudig met 2 vorketten welke

men over elkander kruist.

Wanneer men de voorzorg heeft, de melk niet te warm over de boter te gieten, dan stijft het mengsel op na 5 minuten, doch men blijft roeren tot men geen druppel melk meer ontwaart.

Men zet in eene koele plaats om op te stijven.

Nb. Op die manier bekomt men fijne crème boter, soms wat bleek van kleur, doch zulks kan men verhelpen met eenige druppels boterkleursel in de melk te doen het welk bij alle drogisten te verkrijgen is.

BAKKEN VAN BROOD MET AARDAPPELEN

Op 1 kilo meel neemt men ¼ kilo aardappelen en 25 gr. Gist. Men strooit een weinig zout onder het meel, voegt er dan gist bij, waaronder men wat suiker mengt, en welke men breekt met een beetje lauw water.

Vervolgens beslaagt men het meel met de aardappelen (aardappelen gekookt op gewoon manier en doorgestoken zonder afgieten). Men doorweekt heel lichtjes, en laat den deeg 10

uit wereldoorlog één

tot 15 minuten rusten. Strooit een weinig meel op tafel, kneedt den deeg pen in een langwerpigen lap, vouwt hem in drie, kneedt opnieuw open en vouwt nogmaals in drie; herhaalt die bewerking verschillende keeren. Geeft hem dan den ronden vorm, doet in de broodpan, laat vullen en plaatst 1 u tot 5/4 u. in de oven. Ingrediënten
4 3 l water 4 1,5 tas (400 g) gedroogde erwten 4 3 ajuinen 4 1 prei 4 1 selder 4 3 aardappelen 4 50 g boter 4 peper en zout
4eventueel bouillonblokjes

ERWTENSOEP

Droge erwten daags te voren spoelen, in regenwater te week zetten, 1 liter voor 1/2 tas erwten. In dit weekwater gaar koken, in afzonderlijke kookpan; voor ongepelde erwten driemaal een weinig koud water toevoegen om de pel weker te maken. Goed afdekken en dan zachtjes laten koken. Zout bijvoegen als de erwten bijna gaar zijn. Stoof de ajuin. Voeg er de soepgroenten aan toe, laat even stoven, voeg kokend water bij en kruiden. Maak de soep fijn, samen met de gaar gekookte erwten.

Droge erwten en bonen werden vanuit Amerika aangevoerd. De gedroogde vruchten dient men eerst een nacht in regenwater te laten weken voor men ze kan gebruiken. Regenwater zorgt ervoor dat het velletje rond de erwt/boon zachter wordt. Om dezelfde reden voegt men ook pas het zout toe op het einde van de bereiding. Vandaag maakt men meestal erwtensoep klaar met spliterwten. Bij spliterwten is dit omhulsel reeds machinaal verwijderd.

KARNEMELK IN PAPSAUS

Ingrediënten (voor 4 personen) ongeveer 500 ml karnemelk ongeveer 4 schellen gezouten spek enkele sjalotten bloem peper zout.

Bereidingswijze. Karnemelk koken en binden met wat bloem. Schellen gezouten spek bruin bakken en daarna uit de pan nemen. In het bakvet veel grof gesneden sjalot lichtbruin bakken. De gebonden karnemelk bij de sjalot voegen. Goed omroeren en kruiden met peper en zout. Dit alles opdienen met gekookte bloemige aardappelen.

 hr

Heemkundige Kring Dr. Croquet zoekt gepassioneerde gidsen voor het Fort van Walem. Duik in de geschiedenis van de bouw van het fort, het dagelijks leven van de artilleriesoldaat, en vooral, de impact van de Eerste Wereldoorlog op het fort en in onze regio.

Interesse ? Contacteer ons via info@heemkundewalem.be

1953: 70 jaar geleden

In 1953 legde Generaal Dwight D. Eisenhower de eed af als 34e president van de Verenigde Staten en. In Korea wordt de oorlog beindigd met een wapenstilstand. Dichterbij, in België is er de allereerste televisie-uitzending door het NIR, rechtstreeks vanuit het Flagey-gebouw en in Seraing komen 26 mensen om het leven bij een grauwvuurexplosie in de Ougrée-Marihaymijn. Prinses van België Josephine Charlotte, oudste dochter van koning Leopold III, treedt te Luxemburg in het huwelijk met prins Jan van Luxemburg. Ze zullen er later de groot-hertogen worden. Een zware noordwesterstorm laat vele dijken breken in de nacht van 31 januari op 1 februari, niet alleen in Zuidwest-Nederland (zie watersnood - 1836 doden) maar ook in België, Engeland en Noordwest-Duitsland.

En in Walem, zien we hoe gevaarlijk de Koning Albertstraat wel is. Een bloemlezing uit de Gazet van Mechelen van 1953.

9 februari

De overstroming te Walem

Dorp staat blank

De overstroming die de gemeente heeft getroffen heeft de vorm van een zware ramp aangenomen.

Bijna 4/5 van de gemeente stond onder water; aan de tientallen huizen en aan de wegen is zware schade aangericht. Talrijke inwoners verloren hun vee, have en goed. Met de medehulp van het leger wordt thans gewerkt om de bressen in de rivier te stoppen.

Het gemeentebestuur en het personeel start van het eerste uur op de bres om de hulp van de hogere overheid in te roepen en te helpen waar te helpen was. en plaatselijke afdeling van het Nationaal Rampenfonds werd opgericht, dit is samengesteld uit vertegenwoordigers van het gemeentebestuur van het Rode Kruis. Verleden Zondag heeft reeds een eerste bedeling aan de geteisterden plaats gehad. De geteisterden die nog niet bedeed werden zullen verwittigd worden.

2 maart

Stoutmoedige inbraak

In de Koning Albertstraat te Walem woont de bakker Carpentier, die Zaterdagavond meer dan op andere dagen werk met de vleet had in voorbereiding van de Zondag. Rond half negen moest zijn echtgenote Philomena dringend naar boven, om een kledingsstuk te halen. Halverwege de trap hoorde zij duidelijk op de kamers gerucht en bleef verschrikt staan luisteren. Op dit ogenblik bleef er bij haar geen twijfel over: er was iemand die de kamer uitvluchtte langs het venster, dat in de Begijnenstraat uitgaat. Onmiddellijk gaf zij alarm, doch te laat: de dief was verdwenen uit de kamer, waarvan het venster vier meter boven de grond staat. De kerel had gebruikt gemaakt van een telefoonpaal, die vlak tegen het huis is geplaatst, om door beklimming in de kamer te geraken. De B.O.B. van Mechelen

Bakkerij Carpentier

kwam 's avonds nog ter plaatse om de nodige vaststellingen te doen. De dief had alle kamers doorsnuffeld en was er vandoor gegaan met een reeks gouden voorwerpen: horlogeketting, en een som geld. Gelukkig heeft de dief bij zijn overhaaste vlucht een belangrijk bedrag geld

in onze dagbladen

niet opgemerkt.

10 maart

Avontuurlijke kereltjes te Walem

Van de afwezigheid van hun wekgever Van Horenbeeck; maakten H.D.V., V.N.A. en W.H.J. uit Walem, gebruik om met de auto, die hun werkgever onbewaakt had achtergelaten, een ritje te doen. Ver zouden ze echter niet geraken, want ze reden een weinig verder tegen de huisgevel van Verschooten Jozef. De jonge kerels mogen nog van geluk spreken dat alles zich bij stoffelijke schade aan voertuig en huisgeven bepaalt en dat een minnelijke schikking kon worden getroffen.

13 april

Vier overtredingen op een avond

Op een zomeravond, goed beschonken huiswaarts kerend, werd H. Joannes uit Walem, door een dienstdoend politieagent terecht bekeurd om zijn gevaarlijk weggebruik. Als antwoord op de opmerking van de agent begon de dronken fietser de man van de wet te smaden en te beledigen, weigerde vervolgens zijn eenzelveigheidskaart te tonen. Voor al deze overtredingen hoorde H. Joannes zich voor de Correctionele Rechtbank verwijzen tot 520 fr. boete voor de smaadwoorden, 520 fr. om in dronken toestand een rijwiel te hebben bestuurd, 400 fr. boete om geweigerd te hebben eenzelveigheidskaart te tonen en nogmaals 400 fr. boete om zich niet te hebben gevoegd naar de verkeersvoorschriften.

19 mei

Ernstig verkeersongeval te Walem

Maandagnamiddag rond 12.30 uur kwam een zware auto-traktor, bestuurd door Cornelis uit Bunink (Nederland) door Walem gereden in de richting Antwerpen. In de Kon. Albertstraat, ter hoogte van café Stad Antwerpen slipte de zware wagen. Hierdoor sloeg hij eerst tegen de aldaar geparkeerde auto van dhr Carpentier, uit Walem en kwam vervolgens over het fietspad op het gaanpad terecht. Wielrenner Vermeiren

Frans, uit Meerle, die juist voorbijgereden kwam op weg naar de liefhebberskoers te Mechelen, werd gevat tussen de wagen en een huisgevel, waarbij hij tamelijk ernstig aan het hoofd gekwetst werd. Men vreest voor hersenschudding. Het slachtoffer kloeg tevens over inwendige pijnen. Op dienst zijnde rijkswachters van de brigade Mechelen stelden proces-verbaal op.

16 juni

Overlijden te Walem

De eigenaar van de wielerbahn van Walem, dhr Frans Schroeven is Zaterdag in de ouderdom van 78 jaar overleden. We bieden hier bij onze kristelijke deelneming aan de beproefde familie

23 juni

Ernstig verkeersongeval te Walem

In de nacht van Zondag op Maandag werd de wielrijder Van Reeth Jules, uit Walem bij het oversteken van de Kon. Albertstraat gevat door een personenauto bestuurd door Oerlemans K. uit Antwerpen. De wielrijder werd zwaar ten gronde gesmaakt en liep ernstige verwondingen op. Hij werd ter verpleging naar de St. Jozefkliniek te Mechelen overgebracht.

23 juni

Villa uitgebrand te Walem

Villa Mertens gaat in de vlammen op.

1953: in onze dagbladen

Zondag rond middernacht is de villa van dhr Mertens, Battenbroek te Walem brand ontstaan. De villa is volledig uitgebrand.

23 juli

Bejaarde vrouw door motor aangereden te Walem

Bij het oversteken van de Kon. Albertstraat werd de ouderlinge, wed. Liekens-Vekemans, aldaar woonachig, gevat door een motor, bestuurd door Meskens E. uit Schelle. De aangeredene liep hierdoor een dijbeenbreuk op en werd ter verpleging naar de Ste Elisabethkliniek overgebracht.

25 juli

De Walemse velodrome heropent

De openlucht-piste van Walem die onafgebroken sinds 50 jaar werd uitgebaat door dhr Theo Schroeven, onlangs overleden, heropent Zondag a.s. 26 Juli onder het

Sfeerbeeld velodrome

bestuur van Jef Schroeven, zoon en opvolger van hogergenoemde. Op het programma dat aanvangt te 15 u.: Snelheid, afvalling, eigen kracht voor abonnementen en liefhebbers.

5 augustus

Bericht aan de bevolking-beproeving alarmsirenen

Het korps Burgerlijke Veiligheid laat met ingang van de maand Augustus 1953 overgaan tot het beproeven van de op het grondgebied geïnstalleerde sirenen. Die proeven hebben plaats de 1ste Donderdag van iedere maand te 14 u. voor de eerste maal op 6 Aug.

Navermelde sirenen zullen in volgende orde en werking treden:

te 14 u.: alarm (continuetoon)

te 14.05 u. : alarm (huiltone)

te 14.10 u. einde alarm (continuetoon)

6 augustus

Messenheld uit Walem opgeleid

Tijdens een woordenwisseling met zijn schoon-zoon K.M. bedreigde R.F. wonende Kloosterstraat te Walem deze met een broodmes. De rijkswacht ter plaatse geroepen ontwapende de gevaarlijke kerel en leidde hem op.

5 december

Uit Walem: Dronkemanskuren

Donderdagavond omstreeks 21 u., kwam een kleine personenwagen slingerend door het dorp gereden. Ter hoogte van het café Walembrug, gehouden door de gezusters R., dacht de bestuurder een stunt uit te halen door over het fietspad zich op het terras van genoemd café te gaan parkeren. In zijn dronkenmansroes had de geleider echter niet bemerkt dat het terras 80 cm. dieper lag dan het gaanpad, waardoor hij met de 2 rechtse wielen in de diepte rijdend, bleef hangen met het koetswerk op het hoger gelegen gedeelte. Beide Bachusvrienden J.D.B. en F.D., beide uit St.-Niklaas schenen het geval niet tragisch op te nemen en gingen verder hun zeer grote dorst te lessen, terwijl zij de wagen lieten hangen.

Kapel van Zesameren

Eerder dit jaar vierden we Albert Verbiest die op 7 juni 2023 honderd jaar oud werd. Albert heeft levendige herinneringen aan zijn jeugd in Walem en ook aan de moeilijke oorlogsjaren. Albert is nauw betrokken bij de heemkundige kring, hij leverde materiaal aan voor het tijdschrift. Tijdens de voorbereiding van de viering die we vanuit de heemkundige kring voor hem hebben opgezet, vonden we nog een aantal nota's van hem over de kapel in de Emmaüsdreef. De kapel draagt de naam O.L.Vrouw van Zesameren. Albert noteerde waar deze naam vandaan kwam.

De kapel is gelegen op het einde van de Emmaüsdreef. De naam "Zesameren" staat aangeduid op oude kaarten in de buurt van het Pannehuis of 's Heerenhuis. Aan de vijver van het kasteel van Emmaus zou volgens recente opzoekingen zo'n "amer" zijn geweest. Gezien een "amer" een losplaats was voor schepen zal de verering voor Onze Lieve Vrouw zeer ver teruggaan in de geschiedenis. "Zes Ameren" verwijst dus naar "zesde losplaats", zesde aanlegplaats van schepen op de Vrouwevliet.

Zo ver in de tijd toen de "Vrouwevliet" of "Vrije vliet" nog bevaarbaar was. De vliet begon haar loop vanaf de Molenkiel aan de Nete, zo langs het Blokhuis tot voorbij de Pasbrug te Mechelen. Op de kaart gemaakt door Jan Van Hanswijck in 1594 ziet men scheepjes van de Pasbrug die langs een houten ophaalbrug richting Bonheiden varen. De vliet had toen nog haar getijden waarvan een dijkbreuk aan de Pasbrug op 9 februari 1784 Walem overstroomde. Het water kwam langs Bruine Kruis en Lierse Steenweg en doorspoelde de haastig aangelegde dijken te Walem. Zes dagen stond Walem onder water. Een van de amers was in Bruine Kruis op de plaats waar nu de Colruyt gevestigd is. De oude Nuytkens die de Pannehoeve bewoonde, heeft van zijn voorouders vernomen dat de paarden die de boten trokken daar gestald werden. Waarschijnlijk heeft op die plaats vroeger een Maria-beeldje gehangen of gestaan.

Het huidige kapelletje is gebouwd rond 1920 door de Heer Scheppers, die had beloofd dat wanneer hij de Eerste Wereldoorlog zou overleven, dat hij een kapel zou bouwen. Dokter De Groef die later het kasteel kocht heeft op de binnenmuren fresco's laten schilderen waaronder de Lieve Vrouw van Zesameren in 1970. Deze fresco's zijn vergaan door het latere beschilderen van de muren.

 av

Dag Walemaal - Josephine

Josephine

Mag ik je voorstellen, één van de oudste inwoners van Walem: Josephine Schelkens,

Josephine is geboren te Walem op 28 februari 1929 en zij kan bogen op een stamboom van Walemnaars die terug gaat tot in de 17e eeuw.

De geschiedenis begint bij Schelkens Antonius geboren in Mechelen in het jaar 1698. Antonius huwt met Verlinden Elisabeth (Hombeek) . Na hun huwelijk komen ze naar Walem en kopen het land tussen de pastorie en Roosendaal en beginnen er een zaak van hooi- en kolenhandel.

Door de lange aanwezigheid in Walem is de naam Schelkens verbonden met heel wat andere Walemse familienamen: Carpentier Schroeven, Van Look, Van Grootven, Feremans, Possemiers, enz....

Vijf generaties later wordt Josephine geboren op de Koning Albertstraat, recht tegenover 't café Het Snekke. Het gezin kreeg 3 kinderen: Josephine, Jef en Maria

Josephine en Paul. Vestimentair vond Paul inspiratie in Hawaii

Vader Louis Schelkens en Moeder Carpentier Cyrilla kopen in 1930 het huis van De Groote, die getrouwd was met de dochter van een brouwer uit Lier en zelf een mouterij had en daar begonnen zij een hooihandel, boerderij, kolenhandel.... Later werkte Jef mee in het bedrijf en Josephine deed de boekhouding van het bedrijf.

Paul Loiselle

Dan komt Paul ter tonele. Geboren te Duffel, later verhuist het gezin naar Mechelen. Maar in 1944 valt er een Engelse vliegtuigbom op het huis van de overburen. Ook hun huis wordt vernietigd. Doch nog grotere tragedie, Paul zijn vader overlijdt 3 dagen later. Ontredderd worden ze opgevangen door tante Pauline in de Boerenhoek (Oude Baan). Later maakt moeder kennis met een weduwnaar, Edward Bonjean, die recht tegenover de familie Schelkens woonde en het gezin, moeder en 2 zonen, verhuizen naar de woning van de weduwnaar. En zo kon je Paul stevast terugvinden bij de overbuur, in de hooisluur en voetballend in de weide achter de familie Schelkens. Daar ontstond ook een vriendschap met Josephine.

Toch even een tegenslag:

Op zijn 20ste wordt er T.B.C. vastgesteld en wordt Paul voor 2

Schelkens en Paul Loiselle

jaar opgenomen in een sanatorium te Tombeek: Sanatorium Hector Le Blus. De behandeling bestond uit veel buiten zijn en slapen en leren met de vensters open, tot zelf met rijm en sneeuw op de deken. Gelukkig dankzij een nieuw medicament geneest Paul en kan hij eindelijk terugkeren naar Walem. Terug thuis verandert de vriendschap met Josephine langzaam in de grote liefde.

Geboortehuis van Josephine. Het huis ligt iets dieper dan het aanpalend café.

Josephine en Paul

Maar... ze mochten niet trouwen van haar ouders. Paul was ne "vremde" en niet "goed genoeg" Maar dat houdt Josephine niet tegen. Ze huurt een huis van de ouders en samen met Paul gaan ze naar pastoor Robyns om te mogen trouwen. De pastoor, waarschijnlijk ingelicht, stond daar heel weigerachtig tegen over en zeker te trouwen tijdens de advent. De zus van Josephine, Maria getrouwd met Herman Verbiest, zorgde dat ze konden trouwen in de St. Jan Berchmanskerk op 5 december 1960 en het feest vond plaats bij de zus .

In 1957 was Josephine ondertussen een wasserij en zelf wasserij begonnen " De Nete" Met behulp van een 6- tal personeelsleden, werd er vaak gewerkt tot heel laat. Bij de overstroming van 1976 deden ze zelf de was gratis voor de bewoners van overstroomde huizen. Paul werkte bij Mercedes en hielp 's avonds de was terugbrengen in een 2 pk. bestelwagen. Samen kregen Paul en Josephine 3 kinderen en 8 kleinkinderen en 1 achterkleinkind.

Josephine ging in 1989 met pension en samen genieten ze nu van een welverdiende rust.

Laten we ook nog opmerken en dankbaar zijn, dat Paul, met zijn grote interesse voor de Walemse geschiedenis, mee stond aan de wieg van onze Heemkundige kring Dr. Croquet.

Luchtfoto uit 1991 - Links wasserij de Nete, aanvankelijk woonden ze in het vijfde huis naast de ingangsweg naar de mouterij.

Vroeger en nu !

De hoek van de Koning Albertstraat en de Kerkhofstraat. Voor de Tweede Wereldoorlog was dit een café van de familie Van Gaubergen. Na de oorlog was op de hoek de meubelwinkel van Maurits Frans en Finne Nuytkens, Maurits had zijn werkhuis in de Kerkhofstraat waar nu de garages zijn. In het huis aan de kant van de Koning Albertstraat woonde meester Feremans onderwijzer te Walem. Momenteel bevindt zich op deze hoek de apotheek.

rh

Wat ik altijd al heb willen vragen !

Vraag Vanwaar komt de naam Muskenstraat ?

Deze naamgeving gebeurde nog niet zo lang geleden (fusie van gemeenten), maar was toch verdwenen uit ons geheugen.

Antwoord

Het verhaal van onze zegsmannen Jos Tournay en Raoul De Vos

Ten tijde van de fusie van 1979 , kon het niet dat er straten bestonden met dezelfde naam in dezelfde fusiegemeente en dit was zo voor de Galgenstraat en de Begijnestraat en de Leliestraat die ook bestonden in Mechelen.

De stad Mechelen had de regel voorzien dat de straat met de meeste huisnummers mocht blijven bestaan.

Op dat vlak waren de Walemse straatjes natuurlijk geen partij tegen hun naamgenoten in de stad.

Dus Walem had het voor ieder van zijn straten "vlaggen" , en de drie Walemse straten moesten van naam veranderen.

De naamsverandering van Galgestraat naar NOORDVELD werd door stad Mechelen zelf beslist, met als reden dat dit op zeer oude kaarten als Noordveld bekend was.

Net zoals de Leliestraat naar BESTERVELD en zo ook de Oude Antwerpse baan werd OUDE BAAN en de Nieuwstraat werd ROOZENDAAL.

De Stad Mechelen had voorzien, zoals bij andere straten, dat de Begijnestraat zou veranderen in SINT-ANNA STRAAT. Dit was een verwijzing naar SINT-ANNAVELD, een benaming die op oude kaarten terug te vinden was. Dat was het voorstel van de Stad Mechelen maar mochten de bewoners een andere naam hebben, kon dit ingediend worden.

Maar bij de bewoners van deze straat en oude inwoners van Walem stond deze straat bekend als de MUSKENSTRAAT, genoemd naar de straat van Muske, want op beide hoeken van deze straat was er een bakkerij: aan de ene kant van Jan van Muske en aan de andere kant van George van Muske.

In overleg met de bewoners heeft Jan Carpentier (Jan Pijp) toen een brief geschreven naar de Stad om de straat om te vormen naar Muskenstraat en dit werd aanvaardt door de Stad Mechelen

Waarom de bijnaam "van Muske" ? Misschien omdat er in de straat een haag stond waar altijd vele mussen inzaten...?

Wat ik altijd al heb willen vragen

Wie weet er meer over of heeft een vraag en wilde je het al altijd vragen, graag een mail naar

info@heemkundewalem.be

 hr

INHOUD

Editoriaal	3
Kroonprins Leopold twee maal gevierd	4
Walem viert de verjaardag van de hertog	5
Felicities uit Walem	7
Het huwelijk van de hertog	9
Kookboek uit wereldoorlog één	10
1953: 70 jaar in onze dagbladen	12
Kapel van Zesameren	15
Dag Walemaal Josefine Schelkens & Paul Loiselle	16
Vroeger en Nu	18
Wat ik altijd al heb willen vragen	19